

Rapport fra arbeidsgruppen med HF om IFIKKs økonomi

Øystein Linnebo, til IFIKK styremøte 23. april 2020

Her er en liten fremdriftsrapport som viser noen av gruppens funn og diskusjoner hittil. Gruppen tar sikte på å levere en fullstendig rapport ca. 15. mai.

Saldo arbeidsplikt

Som følge av kutt i timer brukt på undervisning har instituttet redusert fra 22.000 timer akkumulert plusstid i 2018 til i underkant av 18.000 timer i 2020.

Saldoen i arbeidspliktregnskapet ved inngangen til 2020 så slik ut om man fordeler det på fag:

	Fra balanse inntil 1 semester overskudd.	Mer enn 1 semester overskudd	Mer enn 2 semestre overskudd	Inntil ett semester underskudd	Mer enn 1 semester underskudd	Saldo total H2019	Saldo gjennomsnitt H2019	Gjennomsnitt antall semestre over-/underskudd
Exphil	8	3				4587	417	0,7
Filosofi	10	9				7884	415	0,9
Idéhistorie	6	2		1		2616	290	0,6
Kunsthistorie	4	1	1	6	1	833	64	0,1
Klassisk	6	1		1		1928	241	0,5

Nedgangen i totalt antall timer brukt til undervisning viser at kuttet i studietilbudet har hatt effekt. Ikke minst omleggingen av exphil vedtatt i 2017 har hatt stor effekt. Det vil imidlertid bli mer utfordrende å redusere det akkumulerte overskuddet av timer etter hvert som bemanningen reduseres ved instituttet. Siden de fleste har et akkumulert overskudd, er det lite rom for at avganger i en periode dekkes opp av at de gjenværende underviser mer.

Reduksjon av timer brukt til undervisning

Instituttstyret vedtok i mai 2018 15% reduksjon i ressursbruk på alle fag unntatt exphil. Det er i ulike grad blitt fulgt opp. (Reduksjon der veiledning master og phd er fratrukket sammenligningen):

- Exphil: 21 % reduksjon i ressursbruk
- Exfac: 9 % reduksjon
- Filosofi: 9 % reduksjon
- Idehistorie: 2 % reduksjon
- Klassisk: 19 % reduksjon
- Kunsthistorie: 9 % reduksjon

Økonomisk scenarier

Arbeidsgruppen tolker mandatet dit hen at den ikke skal lage en plan for å bringe IFIKK i akkumulert balanse, men isolert balanse. Dette scenariet har en litt mer positiv forventning til studieproduksjon enn langtidsprognosen (LTP), men den samme nøkterne forventinger til inntjening via eksterntfinansiering, og det er heller ikke regnet med noe nytt stipendiatgrep. Scenariet legger til

grunn en gjennomsnittlig avgang ved 68 år, i tillegg til at to ansatte slutter før pensjonsavgang. instituttet når isolert balanse i 2023 i dette scenariet.

Økonomisk scenarie	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inntekter	-75 928 454	-66 721 620	-65 068 603	-64 268 447	-59 690 476	-56 584 640
Lønn	78 822 945	69 613 613	65 216 877	63 322 163	58 001 765	52 917 436
Drift	9 387 304	5 631 405	5 208 386	4 922 335	4 170 309	4 170 309
Ekstern finansiering	-4 444 828	-5 070 446	-5 153 092	-6 316 686	-5 410 000	-5 410 000
Isolert resultat	8 186 967	3 802 952	553 568	-1 990 635	-2 578 402	-4 556 895
Overført fra i fjor	10 248 373	18 435 340	22 238 291	22 791 859	20 801 224	18 222 822
Akkumulert resultat	18 435 340	22 238 291	22 791 859	20 801 224	18 222 822	13 665 927

NB! Siden det kan bli nødvendig med nyansettelser før 2023, gir ikke tabellen et fullstendig inntrykk av IFIKKs mulighet til å komme i isolert balanse.

Anslagsvis har instituttet våren 2020 10 årsverk for mye. Tentativt legges det videre i notatet til grunn to årsverk reduksjon i administrasjonen og åtte årsverks reduksjon i den vitenskapelige staben.

LTP har lagt til grunn at alle fratrer ved 70 år og én måned, og er i tillegg noe mer pessimistisk ift studieinntjening. LTP er dermed mer pessimistisk mht. når isolert balanse oppnås. Instituttet utarbeidet ny LTP etter påske.

Beregning av inntektsgenerering per fag

Instituttens inntekter er i budsjettfordelingsmodellen knyttet til studie- og forskningsproduksjon. Et gjennomsnittlig vitenskapelig årsverk må anslagsvis generere 1 ¼ million i inntekter per år for å dekke sin egen lønn, en andel av en administrativ stilling, og utgifter til infrastruktur og drift.

Beregning av inntekter fordelt mellom fagene tar høyde for studieplasser, studiepoeng, kandidatelementet, studentmobilitet, publisering, dekningsbidrag og RBO på prosjektene. I beregningen er filosofi og exphil sett sammen. Idéhistorie er ikke tildelt noen inntekter fra exphil, men inntektene fra exfac.

Beregningen viser at exphil og filosofi sett sammen går i pluss, men at de andre fagene ikke gjør det.

Inntektene et fag genererer vil variere over tid. Antallet studenter ved faget er den klart viktigste økonomiske driveren, men også RBO inntekter fra EU-finansiering kan gjøre en forskjell i et fagets inntjening.

Universitetet er en blanding av børs og katedral. Det er verken realistisk eller et mål at alle fag skal generere overskudd. Samtidig må gjennomsnittsinntekten per vitenskapelig årsverk ved et institutt være tilstrekkelig stor til å dekke instituttets utgifter. Dersom noen fag har en lav inntjening, må de andre ha desto høyere inntjening for at instituttet skal gå i balanse.

Stillingsplan

Tidspunktet for avganger ved de ulike fagene varierer, men IFIKKs styre bør vedta en stillingsplan som instituttets økonomi kan bære som instituttet kan styre mot. Hvordan burde instituttet vært bemannet dersom man nå skulle tilsatt alle på nytt?

Gruppen har begynt å se på hvordan vi kan få til scenariet «ned 10». Dette vil innebære til dels dramatiske kutt. Planen er å utvikle noen mulige planer, som IFIKK-styret så kan ta stilling til.

	Bemanning 2012	Bemanning 2020	2024 etter forventede avganger
Exphil og filosofi	31,7	26,25	21,5
Idéhistorie	7	9	7
Klassisk	5,9	7,5	6,5
Kunsthistorie	12	12	7
Sum	56,6	54,75	42

Det er IFIKKs styre som vedtar instituttets stillingsplan. Styret kan legge andre forhold til grunn for dimensjonering mellom fagene, men planen må forholde seg til det samlede antall ansatte som instituttets økonomi kan bære. Instituttens økonomi varierer over tid avhengig av studie- og forskningsproduksjon, satsene for disse, og ulike rammekutt. Instituttets samlede bemanning må derfor justeres opp og ned over tid for å være avstemt med inntjeningen.

Reduksjon i ressursbruk

IFIKK har de siste årene hatt en økning i studiepoeng, instituttet gjør det godt når det gjelder eksternfinansierte inntekter og publisering. Sidene inntekter baserer seg på et gildene snitt fra tidligere år, tar det tid før bedring i resultatene gir full effekt.

Instituttet står ovenfor en stor utfordring, å opprettholde den nåværende inntekten med færre ansatte. For å fortsatt kunne dekke undervisningen med færre ansatte er det stadig behov for å redusjon i timer som blir brukt til undervisning og sensur, eller ta andre grep for å kutte i ressursbruk.

De første årene vil IFIKK ha flere ansatte enn det økonomien kan bære. Som følge av dette vil merforbruket akkumuleres. I teorien ville økonomien kunne bedres dersom instituttet kunne bidratt inn i undervisning på andre institutter. Så lenge alle fag har akkumulert overskudd i timebruk, er ikke dette en mulighet. Også dette gjør at det haster å redusere ressursbruk ytterligere.

Omregnet i undervisningsplikten til førstestillinger vil en nedgang på 8 tilsvare en nedgang på 6368 tilgjengelig timer per år.

Instituttet kan ta ulike grep for å øke tilgjengelige undervisningsressurser:

- Kutte videre i undervisningstilbudet på andre fag enn exphil, for å få flere studenter per emne. Gruppen vil bl.a. se på mer minimale modeller for språkundervisning som brukes andre steder ved HF.
- Mer samarbeid på tvers av fagene. IFIKKs fag har alle områder der de grenser mot hverandre. Dette gir muligheter til bedre ressursutnyttelse ved at flere emner inngår i andre fags grader. Det gir også potensial for bedre ressursutnyttelse om undervisningsressursene i en anen grad benyttes på tvers av fagene etter behov og kapasitet
- Revidere nåværende ledelsesmodell. (1 dag krever modellen, i tillegg til instituttleder og administrativ leder, 2700 timer per år, tilsvarende 3,4 undervisningsårsverk i førstestilling). Dette har imidlertid vist seg å være en ganske ressurseffekt modell sammenlignet med andre HF-institutt, så det er trolig lite å hente her.
- Praktisere en restriktiv linje ved tildeling av forskningstermin. (Iht. retningslinjene skal det prioriteres mellom søkere. Tildeling er avhengig av at undervisningen kan gjennomføres og en eventuell vikarordning finansieres. <https://www.uio.no/for-ansatte/ansettelsesforhold/arbeidstid-og-fraver/permisjon/forskingstermin/hf/>)

- Ved fremtidige tilsetninger bør det i større grad tilsettes i lektorstillinger for å dekke undervisningsbehovet. Grunnet det store antallet studenter gjelder dette ikke minst ved exphil.

Noen uavklarte spørsmål

- Ønsker IFIKK å beholde nåværende policy når det gjelder forsknings- og undervisningstermin, eller å skjerpe kvalifikasjonskravene?
- Hvordan tolker vi styrevedtaket om 15% reduksjon av timer til undervisning? Innbefatter dette nye satsninger som ny master i kunsthistorie og PPE? Hva med FPIII-prosjektet Center for Philosophy and the Sciences, som bruker noen av midlene sine til økt undervisning i noen relevante emner?